

Rehu- ja lannoitevalvontayksikkö

Lemmikkieläinten rehujen vähittäiskauppaa koskevat vaatimukset ja rehujen markkinavalvonta

Lemmikkieläinten rehujen myynti ja markkinointi vähittäiskaupassa

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira valvoo eläinten ruokintaan tarkoitettujen tuotteiden laatua ja turvallisuutta Suomessa rehulain perusteella. Rehulain 2 §:n mukaan lakia sovelletaan rehuihin ja niiden käsittelyyn, rehualan toimijoihin sekä valvontaan kaikissa rehujen tuotanto-, valmistus- ja jakeluvaiheissa alkutuotannosta markkinoille saattamiseen ja käyttöön. Rehulaki kattaa tuotanto- ja lemmikkieläinten rehut ja koskee sekä kotimaisia että ulkomaisia rehun raaka-aineita ja valmiita tuotteita. Rehuja valvotaan valmistuksen ja tuonnin yhteydessä sekä markkinoilla ja käytössä (maatiloilla).

Markkinoille saatettujen rehujen myyntiä, pakkausmerkintöjä sekä laatua ja turvallisuutta valvotaan pääasiassa vähittäiskauppatarkastuksin. Tarkastuksia ja rehujen virallisen valvonnan näytteenottoa suorittavat Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY) tarkastajat tai Eviran valtuuttamat tarkastajat. Tarkastajat tunnistaa Eviran valvontakortista. Valvonnan kohdistaminen eri rehuihin on riskiperusteista, tasapuolista ja riippumatonta.

Rehulain 34 §:n mukaan valvontaviranomaisilla/tarkastajilla on oikeus ottaa korvauksetta tarpeellisia rehunäytteitä. Näytteen ottanut tarkastaja täyttää valvontakäynnin yhteydessä jokaisesta näytteestä oman näytteenottopöytäkirjan, josta yksi kappale jää näytteenottopaikkaan eli esim. vähittäiskauppaan. Rehunäytteet analysoidaan Eviran laboratoriossa. Rehuista tutkitaan koostumusta, hygieniää sekä haitallisia ja kiellettyjä aineita. Näytteeksi otetun rehun analyysitulokset ja valvonnan päätöksen Evira lähettää tiedoksi näytteenottopaikkaan. Näytteen analysoinnin osalta markkinavalvonnan kustannuksista vastaa Evira.

Kaikkien rehualan toimijoiden, lemmikkieläinten rehujen vähittäiskauppaa lukuun ottamatta, on oltava Eviran rekisterissä. Vähittäiskauppa voi siis hankkia rehuja myyntiin vain rekisteröidyltä rehualan toimijoilta (luettelo näistä julkaistaan osoitteessa <http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet/rehut/>).

Jos kauppa kuitenkin tuo itse rehuja Suomeen myytäväksi tai pakkaa itse rehua esim. isommasta pakkauksesta pienempään, tulee hänen rekisteröityä rehualan toimijaksi rehuhygieniasäätöasetuksen (EY) N:o 183/2005 mukaisesti. Eläinperäisiä sivutuotteita pakatessaan myyjän tulee olla myös sivutuoteasetuksen (EY) N:o 1069/2009 mukaisesti hyväksytty lemmikkieläinten ruokia valmistavaksi laitokseksi.

Valmistajat, maahantuojat ja/tai markkinoijat vastaavat ensisijaisesti rehujen laadusta ja merkintöjen vaatimustenmukaisuudesta, mutta kauppa vastaa siitä, mitä rehuille tapahtuu myymälässä:

- Kauppiaan tulee vaatia valmistajalta/tuojalta/edustajalta asialliset etiketit myytäviin rehuihin (Eviran opas rehujen merkinnöistä, www.evira.fi)
 - myös pakkaamattomana (irtorehu) myytävillä tuotteilla on oltava etiketti, joka on esillä liikkeessä ja annetaan rehun mukaan asiakkaan niin halutessa (Huom. nettopaino on pakollinen merkintä)
 - merkinnät ovat sekä suomen- että ruotsinkielellä (paitsi vain yksikielisissä kunnissa myytävät tuotteet, joissa riittää kunnassa käytössä oleva kieli)
- Jäljitettävyyden varmistamiseksi kukin tuote tulee aina kun mahdollista myydä alkuperäisestä pakkauksesta, jotta niissä näkyvät oikeaan valmiste-erään liittyvät tunnisteet, kuten eränumero, säilyvyysaika, toimijan yhteystiedot, nettopaino ym. Jos

Lemmikkieläinten rehujen vähittäiskauppaa koskevat vaatimukset ja rehujen markkinavalvonta

pakkaamatonta rehua myydään kuitenkin uudelleen käytettävistä astioista, jäljitettävyyden varmistamiseen ja kontaminaatoriskiin tulee kiinnittää erityistä huomioita:

- eri valmistajien tai maahantuojien irtotavarana myytäviä tuotteita ja/tai tuote-eriä ei saa sekoittaa keskenään
 - uutta erää olevaa tuotetta ei täytetä astiaan, jossa on vielä edellistä erää jäljellä
 - uuden rehuerän etiketti tulee liittää astiaan tai muuten merkitä astiat uutta erää vastaavaksi erän vaihtuessa
 - myyntiin tulleista rehuista tulee olla riittävä kirjanpito ja erilläänpito-menettely, jotta myyntikieltotapauksissa rehuerä voidaan tunnistaa ja poistaa nopeasti myynnistä (esim. puruluut)
 - myyntiastiat tulee puhdistaa huolellisesti aina rehuerien välillä
- Tuotteiden myynnin ja säilytyksen on tapahduttava siten, etteivät ne vahingoitu tai saastu
- myynti- ja varastopaikassa pidetään sopiva kosteus ja lämpötila
 - tilat, astiat ja välineet puhdistetaan säännöllisesti ja huolellisesti
 - rehut pidetään erillään kemikaaleista
 - estetään lemmikkieläinten ja asiakkaiden pääsy koskettamaan pakkaamattomia rehuja (ei lattian tasossa)
 - estetään tuhoeläinten pääsy kosketuksiin rehujen kanssa
 - rehuja ei säilytetä ulkona
 - avonaisissa astioissa olevat tuotteet suojataan tai peitetään ostotapahtumien välillä
 - varmistetaan, että pakkaukset ovat ehjiä
 - pakkaamattomia rehuja käsiteltäessä käytetään asianmukaisia suojaimia (käsineet, ottimet yms.)
- Parasta ennen -päiväyksen ohittaneet tuotteet on merkittävä selvästi, jotta ostaja tietää, että valmistaja ei enää vastaa tuotteen laadusta. Kauppiaan on varmistettava, että tällaiset tuotteet ovat edelleen hyvälaatuisia ja turvallisia käytettäväksi eläinten rehuna.
- Mainonnan on oltava asiallista ja oikeaa eikä se saa johtaa kuluttajaa harhaan.

Lisätietoja: Anna-Kaisa Airaksinen, anna-kaisa.airaksinen@evira.fi, gsm 040-827 9623
Evira, Rehu- ja lannoitevalvontayksikkö, rehujaosto

Ohjeen sitovuus ja sen noudattaminen

Viranomaisen toiminnan tulee perustua laissa olevaan toimivaltaan ja viranomaistoiminnassa tulee tarkoin noudattaa lakia. Viranomaisohjeet eivät ole oikeudelliselta luonteeltaan muita viranomaisia tai toimijoita sitovia. Viime kädessä lainsäädännön soveltamista koskevat kysymykset ratkaisee tuomioistuin.

Tässä ohjeessa ei ole suoria lainauksia lainsäädännöstä, vain lainsäädäntöviitteitä. Ohjeessa esitetyt tulkinnat ovat Eviran näkemyksiä siitä, miten lainsäädäntöä tulisi soveltaa.